

meget om det nuværende Tilsyn: det er upædagogisk, gammeldags og meget mere. Der kan være noget i det, som Manden sagde, da han saa paa det tomme Glas, men een Ros synes jeg nu alligevel det nuværende Tilsyn fortjener: det har givet og giver Arbejdsro og Arbejdsfrihed i Skolen. Det blander sig ikke i det daglige Arbejde, og hvor der er en Lærer, der vil bestille noget, tror jeg, han kan faa Lov til det, selv om han gaar efter sin egen Metode, det ved jeg af Erfaring. I det mindste er der ikke meget, jeg sætter mere Pris paa end dette at have Frihed i Skolen, og naar der nu shal være Tale om et sagligt Tilsyn, vil jeg kaabe, at den kommende Kommission vil passe paa, at Lærerens Frihed ikke bliver gaaet for nær, thi saglige Folk kan godt have Lyst til at sætte deres Præg paa Undervisningen, maaske lige saa meget som de usaglige.

Saa er der Hensynet til Menigheden. Baandet mellem Skolen og Kirken er jo gammelt, og jeg tror, at man skal være varsom med at ville bryde det. Saa længe vi har en Folkekirke, mener jeg, at dette Baand ogsaa bør bevares, og det synes jeg sker lettest ved, at Præsten vedblivende er Medlem af den stedlige Skolekommission, men ikke født Formand, thi som født Formand faar han en Indflydelse og en Forret, som det ikke altid er sikkert, han fortjener. Det at skulle være Medlem af Skolekommissionen er aldeles ikke nogen Forret. Jeg vil ønske, at man kunde finde et andet Udtryk for „født Medlem“, det vækker altid en vis Opposition. Man har forset sig paa dette, at en er født til noget, og det maa absolut bort. Men det at skulle være Medlem af en Skolekommission er en Pligt, et Arbejde, som paahviler Præsten i Lighed med hans andre Pligter og Arbejder, f. Eks. Pligten til at læse med Konfirmander. Vi siger jo ikke, at Præsten er født til at læse med Konfirmander. Der har ogsaa været foreslaaet, at Præsten kun skulde føre Tilsyn med Religionsundervisningen, men det vil jeg rigtignok anse for en meget daarlig Løsning af Spørgsmaalet. Fagligt Tilsyn i Folkeskolen kan vi snart faa nok af, det vækker Splittelse i Arbejdet, fordi enhver faglig Tilsynsmand vil se paa sit Fag som det vigtigste og søge at faa det tillagt saa mange Timer som muligt paa Timeplanen.

Men saa spørges der fra visse Folks Side: Ja, men skal Religionsundervisningen bevares? Er den ikke forældet? Jeg vil dertil svare: Ja, saa længe Forældrene ønsker det. De er de eneste, der har Ret

til at tale med i den Sag, og saa længe Forældrene bringer deres smaa Børn hen til Daaben, er det vel ogsaa deres Mening, at de vil have dem oplært i den Tro, de er døbte i. At Sektereres Børn kan fritages for Religionsundervisning, mener jeg følger af sig selv. Saa siges der fra anden Side: Vi maa ikke tvinge Lærerne til at undervise i Religion. Den Tale forstaar jeg ikke. Der er jo ingen, der bliver tvunget til at være Lærer, og der er ingen Lærer, der bliver tvunget til at søge et Embede, hvor der skal undervises i Religion. Men søger en Lærer et Embede, hvor han forud ved, at der skal undervises i Religion, ja, saa skal han undervise deri, og er han et redegjort Menneske — og det forudsætter jeg, at alle Danmarks Lærere er —, saa vil han gøre det, eller han maa gaa sin Vej, saadan er det i Livets andre Forhold. — Og hvad vil det sige, at Forældrene skulde kunne henvises til selv at undervise deres Børn i Religion eller paa anden Maade drage Omsorg for, at de fik Undervisning? Saa skulde de bagefter sende dem hen til en Lærer, som ved de øvrige Skolefag og ved hele den Aand, der raader i hans Skole, vil bryde det ned, som Hjemmet har søgt at bygge op! Her nytter det ikke at indvende, at han skal undervise ganske objektivt. Er han en Personlighed, vil hans Undervisning bære Præg af den Aandsretning, han tilhører.

Men for at der ikke skal opstaa et saadant Modsætningsforhold mellem Hjem og Skole, maa Forældrene have den størst mulige Indflydelse paa Valget af Lærere. Og for at beskytte Mindretallene maa det være saadan, at ogsaa uformuende Forældre kan sætte deres Børn i private Skoler, og skal det kunne ske, maa den private Skole nyde offentlig Støtte. Den private Skole, som kun har sin Rod i honnet Ambition, har jeg meget lidt tilovers for. Her er jeg saa gammeldags, at jeg kan paaberaabe mig en Mand som Biskop Balle. Han siger i en Betænkning over en Skoleplan for en Købstad: „At fattige Børn afsondres i særskilte Skoler fra de formuende, er mig en ufordragelig Indretning“. Mit Ideal er egentlig, at fattige og rige Børn kunde sidde Side om Side baade i den offentlige og den private Skole. Den private Skole, der oprettes af Hjemmene for at værne Børnene imod det, som de anser for Gift, og for at Skolen kan fortsætte, hvad Hjemmet har begyndt, en saadan Skole synes jeg ikke, nogen, som kalder sig Frihedsvæn, kan nægte sin Støtte. Vi har Undervisningspligt i vort Land, men det er mit Haab, at vi aldrig maa faa